

Komentarji

je "najvišji sodnik." — Kje je iznajditelj?

Hitler oni dan sklical nacističko tolpo, ki se na "Reichstag" in ji povedal, da zadnji nacistički vstajo, med drugim, da prav vse odgovornost za vseh vstajev, ki so mu v roke.

nam, da sem bil tiste dni "najvišji sodnik," je rekel, da je tolpa nacistov, ki je seveda njim, je prikimala in odobravalje.

čutnega, če je moral "najvišji sodnik" ukazati postreljati sedemdeset svojih prijateljev in zaveznikov, kolikor je povedal in več stotin drugih prijateljev in zaveznikov, česar ni povedal. In toliko časa, da Adolf se "najvišji sodnik" moral puške njegove neprestano pokati, "moč" "najvišjega sodnika" da morajo njegove puške streljati, ampak trajala streljanja je zelo, problematična. Vsaka stvar, da se rada kaj kmalu... In ko se ustavi, si naslov "najvišjega sodnika", ki se lahko strelja... da so pravila, paragrafi in življenju vseh diktatorov pustolovcev.

kratim se je v Pennsylvaniji dogodilo nekaj, kar nanomomentu roparski sistem ne iniciative.

burgh Plate Glass Co., znanca famozne Mellonove familije, je bila pred sodiščem obsojena, da Triple Safety Glass Co. pol milijona dolarjev odne zaradi "nepostavnega" patentnih pravic." družba je porabila neko in iznajdbo "varnega" nad katero ima druga monopol.

da ima več važnih stratah odškodnine je visoka, da se je Mellonova družba precej okoristila s tem. Industrijske iznajdbe so lastnikom patentov ne dobičke.

važnost je tožba med družbama. Iznajditelj "stekla" ni nikjer: sploh ne pride v poštev, niti ni omejeval njegovo ime. Javnost ga ni.

orniki privatne iniciativne poudarjajo, da je ta odgovornost za ves ekonomski napredek. Vse iznajdbe in privatne iniciativne, praktičnimi idejami zaradi tega, da bo In tako dalje v tem kar je po domače: bla,

čno je povprečni iznajditelj, ki ima kakšno korist iz iznajdbe. V mnogih je osleparjen. V najslučaju prodaja svoj pakiranje za nekaj stotih tisočakov in njegova "družba" je s tem zaključena, ki je iznajditelj postalist — kot je bil Edison drugih — so že davno

ne dobička od iznajdb privatne korporacije, ki kapital in monopolizirajo. Vsi najnovejši industriji, oni, ki mečejo destruktivna na cesto, so lastniki monopol korporacij. Iznajditelji so sploh neznanje, ki žive od milosti korporacij.

iniciativa? Da, fina organizirani kapital, ki vseh — koš, hruske in

skarjev zastavkalo New York. — Proti podaljšanja in proti znižanju New Yorku zastavkarjev. Podjetniki na osem ur in znižati plač do \$1 na uro. Političarje navodilo, naj se

SITUACIJA V NEMČIJI VZNE-MIRJA EVROPO

Vesile ne zaupajo Hitlerju, ki je po Hindenburgovi smrti postal absolutni diktator Nemčije

London. — Odnosaji med Anglijo in Nemčijo so se precej ohladili, odkar je Hitler postal absolutni diktator Nemčije. To kaže dejstvo, da Anglija ne bo poslala posebne delegacije v Berlin, da se udeleži pogreba umrlega predsednika. Naznanjeno je bilo, da se bo pogreb udeležil le angleški poslanik v Nemčiji in morda nekaj drugih uradnikov. Neki diplomat je izjavil, da je imel Hindenburg precej prijateljev v Angliji, toda pomisliti je treba, da bi moral vsak, ki se udeleži pogreba, stisniti roko tudi Hitlerju.

Pariz. — V vladnih krogih izražajo bojazen pred novim krvavim konfliktom, ako ne bo Hitlerjev režim, ki bazira na sili, revidiral svoje politike. V tem momentu še ni jasno, kako bo Nemčija, ki je zabredla v resne ekonomske poteškoče, sprejela Hitlerja kot absolutnega diktatorja in kako daleč bo Hitler šel, da se vzdrži na krmilu, ker si je z umori svojih lastnih pristavev v juniju napal veliko sovražnikov.

Rim. — Oficialni italijanski krogi se vzdržujejo komentarjev glede nove situacije v Nemčiji, kjer je Hitler zavzel po smrti Hindenburga pozicijo predsednika. Fašistično glasilo "Giornale d'Italia" pravi, da vsa odgovornost za nemško notranjo in zunanjo politiko je na Hitlerjevih ramah in to je prevzel v času, ko bo Nemčija morala rešiti veliko število resnih problemov poleg tistih, ki izvirajo iz krvavih dogodkov, ko je Hitler zadušil revolto med svojimi napadalnimi četami.

Moskva. — Sovjetska vlada izraža mnenje, da je Hindenburgova smrt ustvarila nove komplikacije v mednarodni situaciji, ki je bila že prej mnogo bolj resna nego se je splošno domnevalo. Moskva je videla v Hindenburgu, ki sicer ni izvajal posebne oblasti v zadnjem času, stabilizacijsko silo in zato je treba računati, da se bo kaos v Evropi s Hitlerjem na čelu Nemčije povečal.

Stavka v čikaških klavnicah končana

Chicago. — Dvanajstidnevna stavka v čikaških klavnicah, v kateri je bilo prizadetih okrog 800 delavcev, je bila končana v soboto zvečer. Dogovor, katerega je aranziral general Hugh S. Johnson, administrator NRA, določa takojšnjo vrnitev stavkarjev na delo, delodajalci pa morajo odsloviti stavkokaze, ki so jih importirali.

Dogovor dalje določa, da federalni sodnik Philip L. Sullivan prevzame vlogo razsodnika. On bo gledal, da se bodo delodajalci držali odloka, ki je bil izdan po prvem sporu med njimi in delavci in čigar določbe so prvi kršili in s tem izzvali stavko.

Roosevelt spet doma

Portland, Ore., 4. avg. — Predsednik Roosevelt je večerj dospel v to mesto po enomesečnih počitnicah, katere je prebil večinoma na morju. Na obrežju se je zbrala velika množica ljudi in mu priredila navdušen sprejem. Tam ga je čakala tudi njegova soproga, tajnik zveznega vojnega departmента Dorn, Ickes, načelnik notranjega departmента ter veliki število drugih visokih vladnih uradnikov.

prilavi "za vzdrževanje miru in preprečenje nelegalnega piktiranja."

Vlada je spet pričela z deportacijami

V Rusijo bo poslanih 80 radikalcev. Trojanovski pojasnil stališče sovjetov

Washington. — (FP) — Pod pritiskom antirdečarske histereje na pacifični obali in gonji Hearstovega časopisa, delavski departament zopet pripravlja deportacijske mine na obratovanje. Deportirati namerava 80 oseb, proti katerim je vlada pričela z izgonno akcijo že pred več leti. Poslane bodo menda v Rusijo.

Reakcionarno časopisje je dvignilo več hudomušnega prahu, ko je delavska tajnica poklicala v službo Hooverjevega delavskega podtajnika W. W. Husbunda, deportacijskega specialista. Po teh poročilih ima Husbund oditi v Moskvo, kjer naj bi aranziral za deportacijo teh nezaželencev.

Delavski departament in sovjetsko poslanstvo v Washingtonu tajita, da jima je kaj znano o kakem Husbundovem odhodu v Rusijo. Trojanovski pravi, da se Rusija ni branila sprejeti še nobenega deportiranega ruskega državljana, kakor trdi jo nekateri časopisi. Prišlo je sicer do nekaj slučajev, ko je Rusija odklonila sprejeti deportirance, ker ni bilo nobenih dokazov, da so ruski državljani, pravi sovjetski poslanik.

Značilno je vsekakor to, da je "liberalna" delavska tajnica klonila pred preračunano histerično kampanjo reakcionarnega časopisa in na svoj način pričela tuliti proti "prevratnežem". Ko je prevzela urad, je bila njena prvih akcij, da je napravila konec vladni gonji proti radikalnejšim tujcem. Ta gonja je prišla do viška v zadnjem letu Hooverjeve administracije.

Zgleda pa, da se bo ta gonja zdaj zopet obnovila. Samo iz San Franciscia deportirajo 14 doždevnih komunistov, 15 oseb pa nameravajo vzeti državljanstvo in jih izgnati iz dežele. Slednje bo prekosilo celo deportacijski rekord Hooverjeve administracije. Znamenje, da se vračamo v — stare čase?

Olson zahteva končanje stavke v Minneapolisu

V svojem razglasu biča stavkarje in delodajalce. Nasilja se nadaljujejo

Minneapolis, Minn. — Governor Olson je v petek naslovil ultimatum stavkajočim voznikom in delodajalcem, v katerem zahteva končanje stavke, ki je v zadnjih dneh izvala več uličnih bitk.

"Ako ne bo stavka takoj končana, bom prekalil vsa vojaška dovoljenja glede obratovanja tovornih avtov," je izjavil Olson.

Ta ultimatum sliči onemu, ki ga je governor izdal pred osmimi dnevi, ko je poslal milico v Minneapolis, da enforsira obsedno stanje, ki ga je razglasil.

V zadnjem ultimatu Olson biča delodajalce, ki objavljajo v javnosti bombastične izjave, in stavkarje zaradi nekaterih neprevidnih akcij.

Njegova zahteva, da se konflikt, ki traja že skoro tri tedne, konča, je prišla v momentu, ko so vladni posredovalci naznanili nov načrt, ki ga bodo predložili stavkarjem in delodajalcem v upanju, da ga bosta obe stranki sprejeli. Prvi načrt, ki so ga vladni posredovalci predložili, je unija voznikov tovornih avtov odklonila.

V petek je prišlo do novih spopadov na ulicah, v katerih je bilo več oseb ranjenih.

HITLER IMA POLNO KONTROLA NAD NEMČIJO

V njegovih rokah je oblast, ki nima primere v nobeni diktatorski državi. Priprave za velik narodni pogreb umrlega predsednika

Berlin, 4. avg. — V par urah po smrti predsednika Hindenburga se je Hitler proglasil za absolutnega diktatorja nad nemškim narodom. V svojih rokah je koncentriral funkcije kancelarja in predsednika, nato pa določil predsedniški plebiscit za 19. avgusta, s katerim mora nemški narod odobriti vse Hitlerjeve akcije.

Hitler ima danes v svoji državi večjo politično oblast nego katerikoli drugi državnik na svetu. On je predsednik in kancelar in močnejši v svoji državi ko Mussolini v Italiji. Kemal paša je edini državnik, ki je tudi diktator in načelnik države, toda on kontrolira le 13,000,000 Turkov v oddaljeni Mali Aziji, dočim je Hitler vladar 66,000,000 Nemcev v srcu Evrope.

Reichswehr (regularna armada) je že zaprisegla zvestobo Hitlerju. Eksperti soglašajo v tem, da je to ena najbolj izvrženih militarističnih sil na svetu, čeprav šteje samo 115,000 mož.

Poleg te oborožene sile ima Hitler armado rjavosrajčnikov, ki šteje nad dva milijona mož. Ta armada je prišla spet pod njegovo absolutno kontrolo po "krvavem čiščenju" v juniju, v katerem je Hitler iztrebil uporne voditelje.

Vsak Nemec se zaveda, da se mora slepo pokoriti Hitlerju in njegovim uradnikom. On ve, da se vsaka nepokorščina strogo kaznuje in da vsak poskus revolte pomeni gotovo smrt.

Hitler je vrhovni poglavar, toda Nemčija stoji pred resno ekonomsko krizo. V teh težkih časih morajo on in njegovi naciji voditi deželo skozi pomanjkanje in trpljenje in od uspeha tega vodstva zavisí obstoj Hitlerjevega režima.

Vsa Nemčija se pripravlja na svečan pogreb predsednika Hindenburga, ki se bo vršil v torek. Zalaganje za umrli predsednikom bo trajalo dva tedna po vsej Nemčiji, vojaški polki, s katerimi je bil Hindenburg v najožjih stikih v svetovni vojni, pa bodo žalovali štiri tedne.

Vraževerni ljudje ubili jugoslovanskega kmeta

Cetinje, Jugoslavija, 4. avg. — Trinajst prebivalcev bližnje vasi je s kamenjem napadlo nekega kmeta in ga ubilo. Kmet je namreč posedoval zobno krtačico, katero so vraževerni ljudje smatrali za čarovniško palčico in zato so ga osmili čarovništva. Jeza vaščanov je prekipela do vrhunca, ko je neka krava prenehala dajati mleko, dva psa dobila steklini in ko je sin najbogatejšega vaščana pobegnil s ciganko. Vse to so napravili kmetu, ki so ga smatrali za čarovnika.

Na obravnavi so bili morilci obsojeni na težke zaporne kazni.

Trgovci pričeli vojno z zadrugo

Superior, Wis. — Ker privatni trgovci ne morejo ugonobiti tukajšnjega cvetočega zadrugnega gibanja, so pričeli s sušljajočo kampanjo, češ, da zadruga prodaja blago slabe kvalitete. Posebno jih je razkačila dobra trgovina s kemikalijami za škopljenje, katere je nakupovalna zadruga nabavila, ko so bile cene nižje, in jih sama pripravila za trg. Ker radi boljše kvalitete in nižjih cen ne morejo konkurirati s to zadrugo, ji skušajo odjesti biznis z obrekovanjem, pravi njeno ravnanje.

Newyorská policija proti delavstvu

Policijski komisar namerava registrirati vse delavske voditelje

New York. — (FP) — Če bo LaGuardijev policijski komisar O'Ryan uspel s svojim načrtom, se bodo morali registrirati vsi unijski voditelji. V ta namen je odredil kreiranje posebnega oddelka, ki bo registriral in pazil na delavske voditelje.

Druga nič manj žlahtna odredba komisarja O'Ryana je, organiziranje rezervnega policijskega regimenta 1200 mož in jih podvreči posebnemu treniranju v svrhu "zvišanja učinkovitosti policijske sile."

Obe odredbi sta med organiziranim delavstvom dregnili v aršeno gnezdo, ker sta naperjeni proti delavskim masam. Z registriranjem delavskih voditeljev bo policija bolj sistematično pazila na militantne unije uradnike, predvsem pa levčarskih unij. Novi regiment posebno trenirane policije bo služil proti masnim stavkam in demonstracijam, je mnenje opazovalcev.

Kot odmev na te odredbe so delavski voditelji pričeli zahtevati odpoklic policijskega komisarja, ki je bil svoje čase že general.

LaGuardijeva "reformistična" administracija se pomika v čudne vode. Očitno jo je pričel grabiti strah pred možnimi nemiri stotisočev brezposelnih. Voditeljem njih organizacij je odredila sploh vsak dostop v mestno hišo.

In da prepreči napovedani obisk brezposelnih zadnji petek v juliju, ko bi imela proračunska komisija sklepati o dovolitvah za relief v avgustu, je župan LaGuardia natihovala sklical komisijo k zasedanju par dni prej. S to potezo je zaenkrat res preprečil demonstracijo. Za relief v avgustu je komisija dovolila \$700,000 manj ko v juliju, nakar so brezposelni napovedali nove demonstracije.

Senator se spravil nad "Ignorantne patriote"

V prihodnjem zasedanju legislature bo predlagal ukinjenje protisindikalističnega zakona

Collinsville, Ill. — (FP) — Represije, s katerimi nastopajo oblasti v nekaterih okrajih južnega Illinoisa proti "radikalnemu", so končno pričele presejati vsaj enemu članu državne legislature, senatorju J. O. Monroeju, ki je naznanil, da bo v prihodnjem zasedanju zahteval odpoklic zakona proti kriminalnemu sindikalizmu.

Svoj zaključek je naznanil po aretaciji A. J. Musteja in dveh njegovih kolegov v Bellevillu, češ, da so skušali "strmoglavit državno vladno." Senator Monroe pravi, da ni nič bolj bedastege ko ta aretacija.

"Ignorantni patriotski zeloti navadno pozabljajo, da je bila naša dežela spočeta v nasilju, s prevratom tedanje vlade, z eno besedo: z revolucijo. Če bi Webb in Wangelin (okrajna oblastnika) leta 1776 predsedovala kakemu okraju v Virginiji, bi se bila spravila nad Georgea Washingtona in Patricka Henryja ter ju vrgla v ječo.

"Pred par leti je bil Norman Thomas smatran za nevarnega radikalca. Toda če bi bil leta 1932 izvoljen za predsednika, bi mu ne bilo uspelo pridobiti kongres za sprejetje toliko "radikalnih" zakonov kakor smo jih dobili v zadnjih 15 mesecih.

"Nisem noben radikalec, ampak konservativec Jeffersonovega tipa in individualističen kakor je Herbert Hoover. Kar mi

TUGWELL ŽIGOSA BURBONSKE SABOTAŽNIKE

"Reakcionarni obskurantisti" je bral levite, ker mečejo polena pod noge administracije

Washington. — (FP) — V svojem zadnjem govoru po radiu se je Rexford Tugwell spraviil nad "reakcionarne obskurantiste" ali velebizniške torije ter jim indirektno povedal, da je ves profitni sistem bunk in odgovoren za današnje razmere.

Če bi ne bilo AAA (poljedelske administracije "novega deala"), "bi imeli lakoto in politično revolucijo v poljedelskih državah, v mestih pa izgredne lačnih brezposelnih," je rekel poljedelski podtajnik Tugwell, katerega ima reakcionarno časopisje od vseh "new dealerjev" najbolj v želodecu.

Kritikom poljedelskega programa vlade je odgovorjal s argumentom, da politiko omejevanja farmarskih pridelkov diktirajo industrialci, ki tudi omejujejo produkcijo. "V deželi vlada splošno pravilo, da kadar na primer avtna tovarna ne more producirati avtov dobičkonosno, ustavi produkcijo. Na akodo in na nepojmljiv način se je pa na drugi strani uveljavilo pravilo, če farmar ne more pridelati pšenice za dobiček, naj pa zviša produkcijo.

"Ta sistem je pognal industrijsko brezposelnost, ki je še vedno med nami, in poljedelsko propadanje in konkurse, ki še vedno groze tisočim vogla milijonom farmarjev," je izjavjal Tugwell.

Rooseveltova administracija ni dobila poverilnice, da spremeni "naš tradicionalni sistem". Poljedelski podtajnik je pa namignil, da bi bilo le z revolucijo mogoče spremeniti sedanjo "ekonomijo pomanjkanja in jo nadomestiti z ekonomijo obilice," posebno kar se industrije tiče. Administracija ne skuša nič drugega storiti kakor "preurediti odnose med našimi stari institucijami, jih prenoviti in popliskati ter jih spraviti v tir, kolikor je to sploh mogoče doseči."

Naloga poljedelskega departmента je, "prizadevati si, da deluje sedanji bizniški sistem v korist farmarjev." Osvigal je "reakcionarne obskurantiste" ki skušajo s pomočjo suhe diskreditirati vladno poljedelsko politiko, kar je po njegovem mnenju "otroško, podlo in grdo."

"Prav ti toriji so se borili leta in leta za neomejen dotok imigrantov v združene države samo zato, da so lahko razpolagali z velikimi rezervami cenevali delavstva, prav za prave cenene stavkolomce, katerih so se posluževali v boju proti ameriškiemu delavstvu, kadar je skušala priti do dostojnih plač in delovnih pogojev. Sedaj pa skušajo nahujskati delavce proti farmarjem z edinim, čeprav ne izraženim namenom, v svrhu podaljšanja špekulativnih razmer, ki napravljajo izkoriščanje permanenten del sedanjega bizniškega sistema."

Med toriji je ta govor dvignil novo kritiko proti poljedelskemu podtajniku Tugwellu.

slim s tem reči, je to, da ima Muste prav toliko pravice širiti svoje vrste radikalizem ali socializem v Bellevillu z literaturo ameriške delavske stranke kakor jo imata Tugwell in Wallace v Washingtonu za širjenje svojega radikalizma skozi demokratsko stranko ali pa Nye in LaPollette skozi republikansko stranko."

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Narodnina: za Zdravne drave (izven Chi-
caga) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol
leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Ciceo
\$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za in-
ostranstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$6.00 per year,
Chicago and Ciceo \$7.50 per year, foreign
countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne
vratajo. Advertising rates on agreement. Manu-
script will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v člepu: na primer (July 31,
1934), poleg vašega imena na naslovu po-
meni, da vam je s tem datumom poslela
narodnina. Ponovite jo pravočasno, da se
vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Mož Slovenke ubit v stavki
v Kohlerju

Sheboygan, Wis. — V krva-
vih nemirih pred dobrim tednom
pred Kohlerjevo tovarno je kot
prva smrtna žrtev postal Lee
Wakefield, mož Slovenke, hčere
Franka in Matilde Skrener, s
katero se je poročil pred nekaj
meseci. Zadel ga je krogla
in umrl je na poti v bolnišnico.

V seznanu ranjenec je tudi
nekaj slovenskih imen — Flori-
jan Slapnik, Ivan Kahne, Joseph
Jakolič, Joseph Mehek, Hovard
Oven in Tony Knaus.

Rojaki v avtnih nezgodah

Milwaukee. — Frances Jereb,
njen soprog Leo, Antoinette Sla-
tinšek in John Kokotec so bili
poškodovani v avtni nezgodi, ko
so se vozili na piknik društva
št. 16 SNPJ. Nesreča se je pri-
petila, ko so prišli v bližino par-
ka, v katerem se je piknik vršil,
zakrivil pa jo je neki avtomobi-
list, ki je z veliko brzino pri-
drvel izza vogala na uličnem
kržišču, kjer bi bil moral usta-
viti svoj avto, a ni tega storil.
Težje poškodbe sta dobili F. Je-
reb in A. Slatinšek, kateri so
morali odpeljati v bolnišnico. —
Dalje je bil poškodovan v avtni
nesreči rojak Fritz Glojek iz
bližnjega West Allisa. Dobil je
manjše poškodbe, ko je neki ne-
previdni voznik z močnim sun-
kom treščil v Glojekov avtomob-
il. V Emergency bolnišnici je
dobil prvo pomoč, zdaj se pa
zdravi doma.

Nezgodna slovenskega odvjetnika

Milwaukee. — Slovenski od-
vjetnik Lucas se je mudil po o-
pravih v Safety Buildingu in ob
povratku v urad se je spod-
taknil ob vodovodno cev, ki je
bila napeljena čez hodnik. Pri
padcu si je nalomil levo nogo
pod kolenom, katero so morali
poviti v mavec. Sedaj se naha-
ja v domači zdravniški oskrbi.

Članu SNPJ pogorela hiša

Chicago. — Michaelu Readin-
gu, članu SNPJ, ki se je pred
leti naselil v predmestju Cla-
rendon Hills, je 2. avgusta po-
gorela hiša do tal. Požar je po-
vzročila eksplozija v peči na ga-
solin. Prišli so gasilci, toda za-
radi pomanjkanja vode niso
mogli rešiti poslopja.

Podržaj obtožen krive prisige

New York. — Ivan Podržaj,
pustolovec in mož pogrešane
Agnes C. Tufversonove, new-
yorške odvjetnice, je bil 2. t. m.
tukaj obtožen krive prisige. To
akcijo je proti Podržaju pod-
vzela miss Selma Tufverson, se-
stra pogrešane ženske.

Obtožnica se glasi, da je Po-
držaj izposloval poročno dovo-
ljenje v New Yorku 4. dec.
1933, ko je po krivem prisigel,
do še ni bil nikdar oženjen. Ta-
krat je izjavil, da je upokojen
vojaki častnik in trgovec, star
35 let in rojen v Avstriji.

Pomožni distriktalni pravdnik
Harold W. Hastings pa je po-
zneje odkril evidenco v distrikt-
nem registracijskem uradu v
Paddingtonu, Anglija, ki kaže,
da je Podržaj poročil Margue-
rite Ferrand 25. marca 1933.
Takrat je Podržaj izjavil, da je
star 33 let in samec.

Ali ste naročili v dnevnik
"Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Naš rudarski položaj

Shadyside, O. — Lani 7. no-
vembra je bil v Prosveti priob-
čen moj dopis pod naslovom
"Delavske razmere v vzhodnem
Ohiju." Od takrat do sedaj se
menda ni mnogo spremenilo med
rudarji. V bližini so trije pre-
mogorovi, last Rail River Co., št.
3, 4 in 6. Rov št. 6 je pričel ob-
ratovati prošlega aprila, dočim
prva dva delata od decembra
1932.

V dotičnem dopisu sem nave-
del, da se dela po 40 ur na teden
in pet dni v tednu. Kompanija je
hotela na vsak način, da delamo
na soboto in da ostanemo doma
na kakšen drugi dan v tednu.
Pri tem pa je prišla v poštev
pogodba z UMW, v kateri je za-
pisano, kadar je v tednu posta-
ven praznik, da se ga mora na-
domestiti s delom na soboto, ta-
ko da se opravi 40 ur dela v te-
dnu. Tega dogovora in pogodbe
smo se mi rudarji držali in upo-
števali, toda kompanija pa je v
svoji trmi zahtevala, da ne de-
lamo po en dan sredi tedna, v
soboto pa da moramo delati. Pa
ni dobila niti polovice rudarjev
na delo. Naša sreča je v tem, da
družba ne sme za en dan odsot-
nosti delavcev kaznovati niti ne
odsloviti. V tem je bila naša
rudarska zmaga. Od takrat več
ne delamo ob sobotah, razen ka-
dar je med tednom praznik (1.
april, ali rudarski praznik, spo-
minski dan 30. maja, 4. julij,
labor day, zahvalni dan itd.).

Tako je bilo koncem prošlega
leta in tako tudi v začetku teko-
čega leta. Rudarji, ki smo upo-
sleni v rovu št. 3, smo pa že ob
pričetku tega leta opazili, da
premog, ki ga naložimo v vozič-
ek, ne tehta kot bi moral. Pred
rovom smo radi tega protestira-
li in zadevo prinesli pred rudar-
ski odbor na unijski seji. Tam
so zadevo mrcvarili od seje do
seje. Končno je bilo vendar za-
ključeno, da rudarski komitej
pozove tehničarskega inspek-
torja iz Pittsburgha, da prona-
de kaj in kje je vzrok, da naš
premog tako malo tehta. Tako
se je tudi zgodilo. Kompanija se
je sprva sicer obotavljala, da bi
pustila tehniko preiskati, po-
tem pa se je vendarle udala. Ta-
ko so preizkusili družbino tehni-
co. Za "vzorec" so vzeli mali vo-
ziček, ga stehtali s premogom
vred na komp. tehničar. Vse sku-
paj je tehtalo manj kot dve toni.
Nato so "stvar" na truku pelja-
li v Bellaire, O., na mestno teht-
nico, ki je pokazala, da premog
tehta 400 lbs več kot dve toni!
Toda to še ni bilo dovolj. "Stvar"
so peljali na Web in Powhatan,
O. V obeh krajih so tehničarje po-
trdile točnost mestne tehtnice.

Po tej pronajdbi je tehničar-
ski inspektor "popravil" družbi-
no tehniko, ki je naslednji dan
mnoogo pravilneje tehtala, tako
tudi potem. Poleg tega smo dne
1. aprila zamenjali starega uni-
jskega tehničarja (check-
weighman) z novim, to je z bor-
benim človekom. Neki član je na
unijski seji zahteval, da nam
mora kompanija plačati za ne-
pravilno tehtanje premoaga od 1.
januarja do 25. februarja. Izvo-
ljen je bil zadevni komitej. Za-
htevali so povrnitev za dva in
pol tisoča ton premoaga, toda
kompanijski uradniki so nam
odgovorili, da plačajo le za tisoč
ton. Na rudarski seji se je o tem
mnoogo razpravljalo in debatira-
lo. Nekdo je predlagal, če kom-
panija ne ugodí naši zahtevi v
teku treh tednov, da se zadevo
predloži vladnemu odboru Nire
v Washingtonu, D. C.

Skranja je kompanija mislila,
da je to vse šala, končno pa je
družba sprevidela, da temu ni
tako in je dne 20. julija poslala
na naš unijski lokal ček v vsoti
\$12.16.24. Na seji je seveda za-
vladala prava otroška veselost.
In kaj naj počnemo sedaj z do-
tično vsoto? Nekdo je predla-
gal, naj ostane v blaginji naše-
ga lokala. Jaz sem bil za to, da
si postavimo majnarsko dvorano
pri rovu, ker je prejšnja leta
1927 pogorela. Inšurane kom-
panija je izplačala zavarovalnino
v vsoti \$8.000.00, te vsote pa je
frakcijski boj požar dve tretjini,
ostala vsota pa se nahaja pri
raznih ljudih. Ogromna večina
je pa zahtevala, da se denar raz-
deli med člane. Na vsakega je
prišlo \$2.55.

Se nekaj, o takozvanem "po-
grebnem fondu." V pričetku
tega leta je neki italijanski ru-
dar predlagal na unijski seji, da
se ustanovi neke vrste "podpor-
no društvo." V slučaju, da ka-
terelega rudarja v rovu ubije, da
vsak član plača \$1 za pokritje
pogrebnihih stroškov, ostala na-
brana vsota pa da se da najbli-
njim pokojnikovim sorodnikom.
Tako bi plačali tudi za ženo 50c
in za otroka 25c. Vse bi bilo
okej, toda mnogi imajo svoje
drage v starem kraju in ne bi
dobili nič, kajti zaključeno je,
da se denar nikamor iz U. S. of
A. ne pošilja. Potem pa je tudi
to zlo, da na rudarskih sejah
mlatimo vprašanje kdo je in kdo
ni vreden podpore.

Čas je že, da se rudarji otre-
semo starih navad, ki nam nič
ne koristijo. Ta "pogrebni fond"
je v vzhodnem Ohiju U.M.W.
veliko škodoval in jo oslabil. Kaj
takega ne bi smelo obstojati v
strokovni ali gospodarski orga-
nizaciji. Saj imamo dovolj brat-
skih organizacij, poleg tega pa
se inšuranc kompanije.

V teku enega leta, odkar se je
pojaviła Nira in obnovila UMW,
se je pri nas veliko spremenilo
na boljše. Prej so plačali za to-
no premoaga 35c, sedaj plačajo
60c. Prej niso za "mrtvo delo"
ničesar plačali, sedaj pa tudi za
to delo nekaj plačajo. Razlika
je tudi v tem, da smo prej delali
mnoogo več ur v tednu kot sedaj.
Sedaj delamo po 35 ur na teden.
Prej smo delali 48 ur, šest dni
po osem ur na dan. Takrat smo
zaslužili na dan \$1.75, sedaj pa
\$3.50 in več. To je življenje!
Manj dela pa več plače!

Rudarji pa ne smemo nositi
pesimističnih naočnikov. Ne
smemo neosnovano kritizirati
UMW. Iskušnja je najboljša
šola. Kakršni so rudarji, taka
je njihova organizacija. Mi še
moramo po zakonu boriti za na-
še delavske pravice.

Polovica rudarjev gre baš se-
daj v rov, pa ne zasluži niti štiri
dolarje, kam šele pet. Vsa kriv-
da pade na nas same. Vzrok je
brezbrižnost. Pred nami je kon-
vencija U. M. W. of A. Treba
je, da izvolimo dobre delegate,
ki stvar razumejo in jo bodo
znali tudi pravilno zastopati.
Treba je, da razumejo delavsko
borbo, ki se bje proti kapitali-
stični anarhiji. V premogarski
industriji, kakor v drugih, ne
bo prej pravične razdelitve dela
med rudarji in pravične mezdje
za njih delo, dokler ne bodo vsi
rudniki nacionalizirani. Treba
bo tudi skrajšati delovni čas na
štiri ure dnevno in pet dni v te-
dnu. Na ta način bodo lahko
dobili vsi rudarji delo, kajti se-
daj jih je še mnogo brez dela in
zaslužka.

George Vucelič, 258.

Odgovor dopisniku A. S.

Johnstown, Pa. — Tukajšnji
dopisnik in zastopnik Ameri-
kanskega Slovena Matija Klu-
čevšek je pred kratkim trdil v
omenjenem listu, da ameriška
javnost "ni vedela," da žive tu-
kaj Slovenci, dokler niso prišli k
nam slov. frančiškani.

Ta trditev ni resnična in to ve
vsak resnicoljuben Slovenec v
tem kraju. Matija je pa za bolj-

ši "appetit" to trditev "zabili"
še s sledečim stavkom: "Imeli
smo seveda takozvane napred-
njake in svobodomislece, niso pa
še toliko napredovali, da bi ve-
deli, oziroma niso imeli pogu-
ma."

Da mu povem, da je v zmoti,
sem podpisani v dopisu 15. ju-
nija navedel dokazov (ne vseh),
da so tukajšnji Slovenci posebno
še tisti, ki jih Matija označuje
s "takozvanimi naprednjaki,"
imeli pogum povedati javno, da
so Slovenci. Toda pri takih, ki
sta jim blufanje in laž bolj pri-
ljubljena ko resnica, se tudi z
dokazi ne opravi dosti. To do-
kazuje tudi dopis M. K. v A. S.
z dne 27. julija. V tem dveko-
lonskem dopisu odgovarja na
moj dopis z dne 15. junija in se
skuša z zavijanjem izogniti tiste
točke, radi katere se je meni
zdelo potrebno pisati v Prosveto,
namreč, da ni resnica kar trdi
Matija, da "takozvani napred-
njaki" niso imeli poguma javno
nazivati se Slovence ter da so to
storili šele frančiškani, ki so pri-
šli sem pred petimi leti.

Mesto, da bi svojo prejšnjo
trditev podprl z dokazi, prizna-
va, v dopisu pevskega društvu
Bled zasluže za slov. narod. To
je vse v redu in se strinjam, da
se da pevskega društvu Bled
priznanje. Toda vprašanje se-
daj nastane, kaj smo imeli v
Johnstownu prej, slov. pevske
društvo Bled ali frančiškane?
Matija dobro ve, da to pevske
društvo obstoji že 29 let, prizna-
va mu zasluže, toda frančiška-
ne postavlja še spredaj, dasi je
komaj pet let, odkar so prišli
delat razdor med johnstownske
Slovence. Pač ni treba biti "mo-
drija" (kot me Matija v dopisu
nazivlje), da človek razvidi, da
je Matija pristranski.

Kot že omenjeno, sem v prej-
šnjem dopisu, v dokaz, da Mati-
jetove trditve niso resnične, na-
vedel štiri po 20 in več let stare
slovenske javne ustanove, ki so
vse dobile ob ustanovitvi ime
Slovenian, ne "Greiner." Ker
Matija teh dokazov ne more po-
biti, priznati zmote pa noče, za-
to v dopisu zavija in razpravlja
o notranjih problemih raznih
društev. Ko piše o slovenski
banki, takole modruje: "Podjet-
je kot tako, je v ponos narodu,"
v drugem stavku pa nadaljuje:
"Ne vidim pa, kaj bi imelo hra-
nilno in posojilno društvo opravi-
ti na narodnem polju." Tu bi
pa res bilo treba "modrijana,"
da bi Matijo razumel.

O samostojnem društvu piše,
da je ustanovljeno samo za pod-
poro, nikakor pa ne vrši dela za
ohranitev slov. jezika. K temu
je treba pripomniti, da se dru-
štvene seje vrše v slovenskem
jeziku, in ker pristopa tudi mla-
dina v to društvo, se lahko uči
slovenščine na sejah, ako jo ve-
seli. Ker Matija misli, da samo
frančiškani delujejo za ohrani-
tev slov. jezika, naj omenim, da
ta poklic jako slabo opravljajo,
kajti večino verskih obredov
opravljajo v latinščini.

Glede zadruge nisem pisal, ka-
ko je poslovala. To je poglavje
samo zase. Pisal sem pa, da
se je imenovala Slovenian (ne
"Greiner") in tega Matija ne
more zanikati.

Kar se tiče Slov. doma, nimam
nič proti temu, ako Matija po-
pravlja moje poročilo v toliko, da
stoji že 30 let, toraj 15 let prej

ko je bil inkorporiran. Dejstvo
namreč je, da čim dalj S. D. sto-
ji, toliko starejši je dokaz, da so
napredni Slovenci imeli pogum
pokazati svojo narodnost.

Radi prošnje za dovoljenje
cerkvenega petja v omenjenem
S. D. naj bo resnici na ljubo po-
vedano, da podpisani takrat ni
bil v direktoriju S. D., toraj ni
mogel biti kot "višji sodnik,"
kakor piše Matija. Nobeden ni
zmerjal žena in deklet s "cigan-
kami." Nobeden ni dajal na-
svetov, da se naj jih ven pome-
še. Govoriti ali pisati neresni-
co, je po mnenju tistih, ki imajo
"rudeče želodce" (Matijev izraz
za socialiste) jako grdo. Po
mnenju tistih, ki jim je simbol
črna barva, med katere spada
tudi Matija, je pa to greh. Naj
se Matija torej tega greha po
postavah cerkve izpove č. fran-
čiškankom, ako noče imeti po
smrti s Petrom preveč "trubla."
Toda kljub temu, da ga franči-
škan odveže greha, ostane pribi-
to, da ni govoril resnice.

Ker se Matija zadnje čase ta-
ko zavzema za ohranitev slov.
jezika, je potrebno, da pogleda-
mo nekoliko nazaj v njegovo
zgodovino. Ako je njemu dovo-
ljeno vtikati prste v privatne
zadeve posameznika in kovati iz
tega laži, naj bo z "rudeče" stra-
ni povedano nekaj resnice. Kro-
nika namreč pripoveduje, ko je
Matija prišel v to deželo, da je
raje govoril nemški kot sloven-
ski, in to med svojimi rojaki.
Na slovenskih prireditvah in
drugod je bil najraje v družbi
takah, ki so pred prihodom v to
deželo bivali nekaj časa v Nem-
čiji in tolkli za silo nemščino.
Zakaj je Matija sedaj tako za-
vzet za slov. jezik, ki ga je pre-
je zametoval? Včasih smo take
vrste ljudi nazivali z "nemčur-
ji." Matija pa zasluži, radi nje-
govega sedanjega nastopa, da se
pove javno o njegovi hinavščini.
Po mojem mnenju so takile
"nemškutarji" bolj potrebni kri-
tike kot pa tisti, ki se vsled po-
manjkanja znanja imenujejo
"Greiner." Kdo je v pravem,
naj sodijo čitatelji.

Ker me hoče Matija pokazati
svetu kot sovražnika slov. jezika,
naj omenim, da znanj moj
trije starejši otroci čitajo in za
silo tudi pisati slovenski, to pa
brez frančiškanske pomoči. Ali
zmore Matija kaj takega? Ne,
dasi ima za pomoč učene patre.
Da Matija od jeze ne zbolí, naj
neham. — Pa prihodnjik še kaj.

John Langerhole, 82.

S pota

Meseca marca so mi zdravni-
ki svetovali, naj se podam v
Glenwood Springs, Colo., toda
jaz se nisem rad poslovil od sta-
rih prijateljev in znancev, zlasti
pa ne od sorodnikov in dobre
družine Smoltz, ki biva v Chis-
holm, Minn.

V par mesecih se bom vrnil
nazaj, kajti zdravnik v Glen-
wood Springs je rekel, da se
bom lahko pripravil na pot, toda
iti moram na kakšno farmo, da
tam okrevam. Po izboljšanju
zdravja v kopališču me je na-
padla "flu" ter me mučila več
tednov.

Pred nekaj meseci me je rojak
Martin Kočevar iz Pueblu, Colo.,
nekoliko poproskal v Prosveti,
češ, da mi mora osvežiti spomin.
Ker sem bil bolan, mu nisem od-
govarjal. Sedaj lahko rečem,

William Maher, vodja
mornarskih delavcev v
niji.

da me veseli, ker je zap-
je on začasno hranil
urednika prvega lista Mi-
blu. Rojak Kočevar po-
nekatere druge stvari
naja tudi župnika Zupana.

On se lahko spominja
kaj, ko je bil urednik Glas-
bode prvič v Pueblu, se
odpeli v Chicago in na-
prišel na zapad na agitac-
bi kakor tudi Kočevar na-
ročilo rev. Zupana. V
je bil tudi rojak Česnik iz
neka ženska z otrokom,
var se je jezil, da župnik
otroka in da jih je kapla-
vil iz sirotišnice. Zari-
je bilo slišati precej ro-
sed.

Vprašal sem Česnika
in povedal mi je, da mu
soproga na porodu. Ko
Zupan mudil po opravi-
meru, Colo. in videl male-
čička, siroto brez mater-
jal, naj ga prinesejo v
kjer bo že on preskri-
prostor zanj. Zupana
doma ob prihodu Česnik
kaplan, ki pa mu je b-
stvar neznana. Takrat
v sirotišnici divjala nek-
ljiva bolezen in zato niso
nikogar ne ven ne notri.

Takrat sem pojasnil
Kočevarju in njegovi dru-
nimajo pravice udrihati
kogar, Česniku, ki živi s-
zu Ratona, N. Mex., ser-
kel, naj prinese nasled-
otroka v stanovanje, v
sem se začasno nastanil.
sva izročila otroka dru-
lič z opazko, če Česnik ne
gel plačati, da bodo do-
sečno tisto, kar so zaht-
Kako je bilo z listom
kdo je bil delničar, o t-
pisal, ko bom ozdravel,
roke svojo zbirko, knjig-
ke in nekaj pisem od
ga urednika Mira, kate-
bilo vse zaupano. Knji-
izročil notar Gross v
Ko sem bil jaz delničar li-
ni eni prvih sej zahtevi-
doda gospodarju, kater-
je vse zaupalo, še bla-
Njegovega imena ne bo-
nil, dasi živi še vedno v
Pozneje bom podal drug-
ki se nahajajo v knjigah.

Mnogo bi se dalo napi-
o pokojnem uredniku Glas-
bode, toda o mrtvih ne
šem. Dejstva, kakršna
do prišla kasneje v jav-
Pri tem pisanju sem
nil izreka, naj se da v
svoje, pa naj bo oseba di-
ali kdo drugi. Če je kdo
stresa svojo jezo v čas-
spada to tistemu, ki to
Matija Po-

Stavka oblatilnih delav-
v Kanadi

Montreal, Que. Kan-
Uradniki International
Garment Workers unije
cili generalno stavko v št-
nicah, v katerih je št-
krog 4000 delavcev. S te-
pridružitvi stavki, ki jo
delavcev in članov Amalg-
Clothing Workers unije
ra traja že precej časa.
je bil popolnoma ustavlje-
v obeh industrijah. Pos-
pana Houdeja, da se s-
poravnava na miren način
izjavljuje.

Čikaška razstava: Kontest za najlepšega otroka v paviljonu Sears, Roebuck & Co. Slik
prijavljenih otrok je na kupe. Kontest se vrši v farmerskem tednu, ki bo v avgustu.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

BREZBOŽNA RAZSTAVA V LJUBLJANI

Na predstaviteljskem odboru so tu "svobodomiselni" liberalci "Jutra", ki spet poudarja "napredništvo": "Tudi mi smo bili nikoli, le sedaj smo!"

Na današnji dan je bila v Ljubljani odprta razstava "Brezbožnost", ki jo je organizirala "Jutra". Razstava je prišla iz drugega mesta in po drugi strani, agitirajo proti brezbožnosti na razstavi, kar je proti sovjetski

material na tej razstavi predvsem glede na vse in duhovščine v sovjetski. Razstava naj dobi ime, da je vera, vendar v Rusiji, oz. največji sovražnik sveta, ki sežiga cerkve, muzeje, zamej, karikaturami vero in se vsem religijam. Razstava namena braniti močeno cerkev, rimsko-katoliško ali pravoslavno ali muh, ali katerokoli že, marveč braniti vse veroizpovede, tem je videti, da imajo nekaj skupnega, in pa tisto, kar je rekel: "Vera je opij za ljudstvo". Razstava pa nam je dana, da vsaj enkrat vidimo, kaj so karikature ruskih, ki govorijo o veri in o življenju kapitalizma. Ljudje si jih zglede, kar je ruske prav dobro ilustrira mnogo dogodkov iz naše zgodovine zadnjih let. Čudno tudi ni, saj traja borba v Rusiji komaj kakih 15 let, v Nemčiji, Franciji, Avstriji in drugod pa so se svobodomiselci prav pridno gibal, da se desetletij pred svetovno vojno. To pomanjkanje ruskih tekstov in slik do neke mere izgladi pla fraus, ki so si jo dovolili prireditelji. Brezbožniškemu pokretu v Rusiji so namreč kratkoma natovorili odgovornost za grozovitost Čeke in GPU, podtaknili so mu vse "brezprizorne" otroke in celo strahoviti glad pred dobrim desetletjem v Povolžju, kjer je bil glad zelo običajen pojav tudi v časih, ko na Ruskem brezbožništvo še ni bila državna institucija.

Pri fotografijah razrušenih pravoslavnih cerkev manjka veličastna pravoslavna katedrala v Varšavi, ki so jo Poljaki razrušili takoj po vojni in s tem prav za prav postali pionirji v rušenju pravoslavnih katedral. Boljševiki ne delajo nič drugega nego to, kar so začeli Poljaki. Tedaj se ni dvignil niti en sam glas protesta in če smo prav informirani, varšavska katedrala ni edini pravoslavni hram na Poljskem, ki ga je zadela ta žalostna usoda. Morda pa za prireditelje razstave "Pro Deo" velja znani rek: Si duo faciunt idem (Če dva delata enoisto) ... Prepričani pa smo, da ravno intelektualcev ne bo mogoče pri-

dobiti za nazor, da se pravoslavne cerkve na katoliških tleh lahko podirajo z dinamitom, svesti vseh drugih verskih zajednic pa bi Rusi ne smeli podirati niti tedaj, ako tako učinkovito ovirajo velikomestni promet in razvoj ter so tako male umetniške vrednosti, kakor je to bila n. pr. kapela Iberske Matere bežje v Moskvi!

Med grozovitostmi so morda samo zaradi tehnične nemožnosti izostale fotografije Jana Husa na grmadi, podrobnosti križarskega pohoda na francoske Albigenze, pariške šentjernejske noči in raznih drugih dogodkov iz časov, ko ljudje še niso poznali fotografske umetnosti. Ta tehnični primanjkljaj bi se dal morda nekoliko premostiti z zgodovinskimi teksti o teh dogodkih, lahko pa tudi s slikami raznih umetnikov, ki so kasneje ovekovečili te črne in temne strani iz zgodovine krščanstva. Res bi to bila samo domisljaja umetnikova, toda tudi risbe in karikature na razstavi niso nič drugega nego invencija risarja.

H koncu še tole: Pri vstopu moraš plačati Din 3. Ko pregleduješ karikature, vidiš, da mnoge izmed njih ironizirajo cerkvene puščice. Niti tu se niso mogli odreči svoji stari navadi! S to mislijo zapuščajo obiskovalce razstavo ... in je zato jasno, da ne dosega svojega namena. Kaj bodo o njej rekla druga mesta naše države in kaj šele mesta na Češkoslovaškem, kamor bo gradivo odpotovalo, ko se ga bo Ljubljana dovolj nagledala?

Dolgost življenja pri živalih

Tisočletni krokodili in enodnevne muhe

Enodnevne muhe in tisočletni krokodili so vsakemu domač pojmu, kakor dejstvo, da je človek z 90. letom že presegel običajno starost. Iz tega lahko sklepamo, da je dolgost življenja pri različnih živalih zelo različna, a vendar pripovedovano o tisočletnih krokodilih na tistem ne verjamemo preveč, kajti malo čudno je, da bi žival, ki bi se rodila v sredini srednjega veka, živel še danes.

O slonih navajajo najbolj fantastične številke, kar se tiče njih starosti. V resnici sicer nimamo pravih podatkov o tem, lahko si pa mislimo, da so 100 do 200 letni sloni nekaj normalnega, saj potrebuje mladič celih 30 let, da dozori v potomstva sposobnega samca. Če hoče imeti dovolj potomstva, mora tedaj doseči že prav častljivo starost.

A ne samo sesalci, tudi drugi živalski razredi imajo svoje metuzaleme. Na Dunaju so imeli jastreba, ki je živel 118 let, drugega, ki je učkal 101 leto, in orla, ki je štel 104. Neka gos je pričakala 80 let, kar se nam vidi povsem neverjetno.

Da-li živi krokodil res 1000 let, znanost še ne more povedati, vsekakor pa so najbolj dolgožive živali med plazilci. Rotšchild je daroval londonskemu zoološkemu vrtu želvo, ki so jo ulovili že čisto odraslo l. 1737. Na nekem otoku Indskega oceana. Danes jo cenijo na 300 let in to bi bila najstarejša žival, za katero gotovo vemo. 200 letne želve niso nič "posebne".

Lepe številke dobimo pri ribah. Čeprav spada poročilo o 250 letni ščuki nekako tja, kamor poročilo o 1000 letnem krokodilu, je vendar mogoče, da u-čakajo ščuke, krapi in lososi preko 100 let. 15 do 20 letni slani-ki že niso nobena senzacija več.

Med mehužki je omeniti rečno školjko bisernico, ki so jo l. 1901. našli živo pri Oelsnitzu in v koje školjko je bila vrezana letnica 1851. Takšne školjke utegnejo po mnogih izkušnjah doživeti 80 do 100 let.

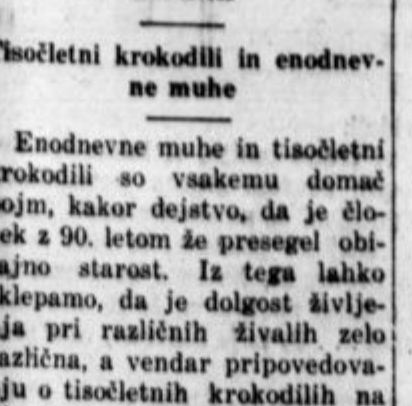
Pri žuželkah je težko določiti starost, kajti tu imamo več stopen razvoj (ličinka, buba, žuželka), ki jih je treba seveda vse upoštevati. Tako muha enodnevna ne živi samo en dan, temveč dosti dalje, en dan živi samo razvita žival. "Neumrljivi" majniški hrošč živi 3 do 5 let, na jugu manj, na severu več.

Deževniki učakajo do 10 let, trakuje in trihinje celo 20 do 30 let — če njih neprostovoljni gostitelj prej ne umre. Če primerjamo te podatke o živalih s podatki o rastlinah, opazimo na prvi pogled, da so rastline bolj trdožive. 1000 let za hrast, 2000 let za libanonsko cedro, 3000 let za cipreso, so tu običajne številke.

Če hočemo vedeti, zakaj nastopi smrt pri raznih živalih tako različno, se moramo najprvo vprašati: kakšno nalogo naj izpolni žival za svojega življenja?

Odgovor je preprost: Vsako bitje mora skrbeti za ohranitev

Sovjetske farmske kolektive v Rusiji sejejo žito iz letal

Sovjetske farmske kolektive v Rusiji sejejo žito iz letal.

svoje vrste, za nje obstoj v boju s konkurenco. Ko je to dolžnost izpolnila, je smisel njenega življenja opravljen. Splošna korist gre torej tudi tu preko osebnih koristi. Prosta narava ne podaljšuje življenja za to, ker je lepo ali življenja vredno. Njegovo trajanje je odmerjeno natanko tako, da izpolni svojo dolžnost. Čim je cvet oplodil in je sposoben dati sad, odpadejo cvetni listi, a ker eno samo cvetenje dostikrat ne zadostuje za ohranitev vrste, cvete rastlina še drugo ali tretje leto. Pri mnogih rastlinah pa zadostuje v ta namen en sam cvet. Pomislimo na krasne, dekorativne cvete sredozemske agave. Čim je rastlina poglajala svoj cvet, vemo, da se bliža konec njenega življenja.

Podobno je pri živalih. Že pri slonu smo povedali, da je njegovo visoko starost pojasniti s tem, da se zelo pozno razvije v žival, ki je sposobna dati potomstvo. Vrh tega nosi ta samica mladiča kakšnih 20 mesecev. Potrebuje torej v resnici mnogo let, da rodi dovolj potomstva za ohranitev vrste. V splošnem velja, da živijo živali, ki potrebujejo mnogo časa za svoj razvoj, dolgo, živali, ki rasejo hitro, pa živijo malo časa.

Tudi za ljudi je v teh stvareh zdrav nauk. Prvič vemo, da izpolni zdrav rod svojo življenjsko nalogo le tedaj, če rodi dovolj potomcev za svojo ohranitev; drugič pa sledi iz tega, da se podaljšanje življenjske dobe po napredku moderne medicine ne da izenačiti z manjšim številom potomstva.

Tom Mooney spel išče pomiloščenja

Nova peticija je bila vložena pri guvernerju na dan 18. letnice njegovega zapore

San Francisco.—Ob 18. letnici svojega zapore radi bombne eksplozije v San Franciscu 22. julija leta 1916, ko se je vrnila parada za vojno pripravljenost, je Tom Mooney ponovno vložil pri guvernerju Californije prošnjo za popolno pomiloščenje. To je storil že petič, do sedaj brez uspeha.

Aplikacijo za pomiloščenje je vložil odvetniš Leo Gallagher iz Los Angelesa. On je bil aktiven že v prejšnjih procesih.

Prošnja je bazirana na isti evidenci, ki je bila predložena zadnjima dvema guvernerjema, Youngu in Rolphu. Vsebuje deset debelih zvezkov. Dodan je le pravorek porote, ki ga je oprostil lanske leto, ko je Mooney forsiral državo na novo sodno postopanje.

V tem postopanju pa država ni hotela kontestirati dokazov o Mooneyjevi nedolžnosti, oziroma omreženju. Državni pravdnik je priznal, da nima nobene evidence, ker so prej že vse priče izpovedale ali pa se je dokazalo, da so krivopričale. S svojim predlogom za "svetovni pravorek," v kar je pristal tudi sodnik, je le prepričal Mooneyja, da ni mogel pred sodiščem razgaliti najpoglednejšega omreženja v zgodovini ameriških sodišč.

Sovjetske farmske kolektive v Rusiji sejejo žito iz letal.

Avstrija je bila v nevarnosti invazije

Tako se glasi izjava novega avstrijskega kancelarja. Hitlerjeve čete prekoračile mejo v teku civilne vojne. — Tretji nacistički voditelj obsojen v do smrtno ječo

Dunaj. — Evropa se je nahajala na robu velike katastrofe na 25. julija, je izjavil kancelar Kurt Schuschnigg, naslednik umorjenega Dollfusa, s. t. m. v svoji prvi javni izjavi napram poročevalcem svetovnega tiska, ki so se zbrali v njegovem uradu. "V teku treh ur, ako bi bili rebeli dobili kontrolo, bi zavladal kaos in mej Avstrije bi ne bilo več," je dejal kancelar.

Istoačasno, ko je Schuschnigg govoril, je vojno sodišče spoznalo Paula Hudla, enega od voditeljev nacije, ki so vpadli v urad kancelarja Dollfusa in ga umorili, za krivega veleizdajstva in ga obsodilo v do smrtno ječo. Pričakovalo se je, da bo tudi on obsojen na smrt kakor sta bila njegova dva tovariša, toda sodišče je upoštevalo nekatere olajševalne okoliščine in zato ni izreklo ekstremne kazni.

Ta obsodba se smatra za znamenje, da sodišče ne bo izreklo nobene smrtno obsodbe več proti ostalim 141 vpadnikom, ki še čakajo na obravnavo.

Reporterji so tudi vprašali kancelarja, ako bo v kratkem pomiloštil socialiste, ki se nahajajo v zaporih v raznih avstrijskih mestih. Na to vprašanje je odgovoril, da bodo policijski rekord vseh socialističnih jetnikov ponovno pregledani in da bo nedvomno mnogo izpuščenih iz ječ.

Kancelar je dalje izjavil, da so Hitlerjevi rjavosrajniki aktualno invadirali Avstrijo, ko je bila civilna vojna na višku, dasi Berlin to dejstvo zanika. Rjavosrajniki so razdeljali mestece Kollerschlag, ki se nahaja v bližini Hitlerjevega rojstnega kraja. Legijo rjavosrajnikov so tvorili izgnani avstrijski nacisti in Hitlerjevi šturmarji. Njihovo taborišče pred invazijo je bilo med mestom Monakovo in Passau.

Obmejni kraji v bližini Hanginga so bili pod kontrolo nemških nacijs, petsto drugih nacijs pa je bilo pripravljenih na vstop v akcijo pri Wescheldu, na bavarski strani meje, ako bi čete na avstrijski strani potrebovale pomoči.

Ako ne bi bil puč na Dunaju tako kmalu zatrt, bi vdrla v Avstrijo nadaljnje nacističke čete iz Nemčije in okupirale Avstrijo.

Johnson spet napadel kritike Chicago. — General Hugh Johnson, administrator NRA, je v svojem govoru, ki ga je imel zadnji četrtek v Lagoon teatru na svetovni razstavi, ponovno bliz časopisje in druge, ki kritizirajo NRA, in navdušeno zagovarjal politiko Rooseveltove administracije. Časopise, ki napadajo administracijo in NRA, je obdolžil potvarjenja vesti in zanikal obdolžitve, da Rooseveltov režim ogroža civilne svobodščine ameriških državljanov.

Tobak brez nikotina Nemškemu inštitutu za raziskovanje tobaka se je baje posrečilo odgojiti tobakne rastline, ki ne vsebujejo prav nič nikotina. Ne gre tu za tobak brez nikotina, kakršen se lahko izdele s pomočjo pravičnega fermentiranja ali izločanja nikotina s kemičnimi postopki, marveč za čisto botanično selekcijo nenikotinske tobakne rastline.

Sovjetske farmske kolektive v Rusiji sejejo žito iz letal.

Tom Mooney spel išče pomiloščenja

Nova peticija je bila vložena pri guvernerju na dan 18. letnice njegovega zapore

San Francisco.—Ob 18. letnici svojega zapore radi bombne eksplozije v San Franciscu 22. julija leta 1916, ko se je vrnila parada za vojno pripravljenost, je Tom Mooney ponovno vložil pri guvernerju Californije prošnjo za popolno pomiloščenje. To je storil že petič, do sedaj brez uspeha.

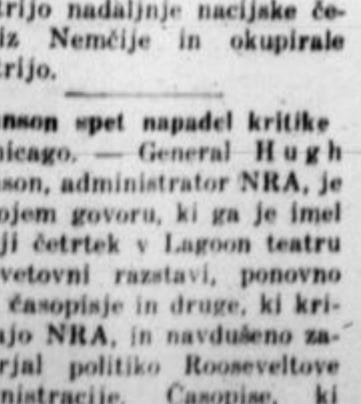
Aplikacijo za pomiloščenje je vložil odvetniš Leo Gallagher iz Los Angelesa. On je bil aktiven že v prejšnjih procesih.

Prošnja je bazirana na isti evidenci, ki je bila predložena zadnjima dvema guvernerjema, Youngu in Rolphu. Vsebuje deset debelih zvezkov. Dodan je le pravorek porote, ki ga je oprostil lanske leto, ko je Mooney forsiral državo na novo sodno postopanje.

V tem postopanju pa država ni hotela kontestirati dokazov o Mooneyjevi nedolžnosti, oziroma omreženju. Državni pravdnik je priznal, da nima nobene evidence, ker so prej že vse priče izpovedale ali pa se je dokazalo, da so krivopričale. S svojim predlogom za "svetovni pravorek," v kar je pristal tudi sodnik, je le prepričal Mooneyja, da ni mogel pred sodiščem razgaliti najpoglednejšega omreženja v zgodovini ameriških sodišč.

Ta dejstva navaja tudi Mooney v sedanjih aplikacijah za pomiloščenje. Kaj stori guverner Merriam, ni znano, ni pa dosti upanja, da oprosti Mooneyja. Ta zadeva ga bo vsekakor plašila v njegovi kampanji za guvernerski stolček. Do sedaj je bil poražen pri ponovnih volitvah še vsak guverner, ki je zavrgel Mooneyjevo pomiloščenje.

Neuroza z avtobusom v Ossiningu, N. Y., pri kateri je 18 oseb izgubilo življenje.

Neuroza z avtobusom v Ossiningu, N. Y., pri kateri je 18 oseb izgubilo življenje.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

— Jaz tudi nisem tak optimist, kakor je stric, je pripomnil. Bojim se hudih neredov... Tako vam torej svetujem, gospod Gregoire, da se zaprete v Ptolaino. Utegnili bi vas izropati.

Pravkar je gospod Gregoire, čigar obraz je bil še vedno obzaren z nasmeškom, tekmoval s svojo ženo, kdo izmed njiju goji bolj očetovska čustva do rudarjev.

— Mene izropati! je vzkliknil ves osupel. In čemu naj me izropajo?

— Ali mar niste montsourski delničar? Ničesar ne delate in živite od tujega dela. Skratka, vi ste predstavnik umazanega kapitala, in to zadostuje... Bodite prepričani, da boste — če zmaga revolucija — primorani, vrniti svoje premoženje kot ukradeni denar.

Mahoma je prešla njegova otroška mirnost, brezskrbna vedrina, v kateri je živel. Zajec-ljal je:

— Moje premoženje pa ukraden denar! Mar ni moj praded zaslužil in še trdo zaslužil vsote, ki jo je nekoč vložil? Mar nismo mi s tem podjetjem vsega tvegali? Ali pa morda danes slabo gospodarim z dohodki?

Tudi gospa Hennebeaujeva, ki je bila opozorjena s tem, da je videla, kako sta mati in hči pobledeli, je hitela posegati vmes in dejala:

— Pavel se šali, dragi gospod.

A gospod Gregoire je bil ves iz sebe. Ko je sluga postregel z raki, je vzel tri in ne da bi vedel, kaj dela, začel z zobmi tretji škarje.

— O, saj ne rečem, da ni takih delničarjev, ki zlorabljajo premoženje. Pripovedovali so mi, na primer, da so dobivali ministri montsourske delnice kot nagrado za usluge, ki so jih izkazali družbi. Ali pa morda tisti visoki gospod, ki ga nočem imenovati, neki vojvoda, najmočnejši naš delničar, ki živi strahovito razsipno, meče milijone na cesto za ženske, krokarije in nepotrebno razkošje... A mi, mi ki živimo skromno, smo pošteni ljudje, mi, ki ne špekuliramo, ki smo zadovoljni, da živimo s tem, kar imamo, in dajemo siromakom del, ki jim pripada!... Bežite no, potem bi morali biti vaši delavci lepi razbojniki, če bi nam vzeli eno samo šivanko!

Negrel sam, ki se je z njegovo jezo zelo zabaval, je moral miriti. Se vedno so nosili na mizo rake, čulo se je rahlo pokanje oklopov, ko se je pogovor zasukal na politiko. Gospod Gregoire, ki je še vedno trepetal, se je kljub vsemu izdal za liberalca in je žaloval za kraljem Louisom Philippe-om. Deneulin pa je bil za odločno vlado in je sodil, da drsi cesar zaradi nevarnih popušcanj po bregu nizdol.

— Spomnite se leta devet in osemdesetega, je dejal. Plemtstvo je omogočilo tedaj revolucijo s svojo sokrivdo, s svojo naklonjenostjo filozofskim novotarijam... Nu, in danes igra meščanstvo prav tako neumno igro s svojo liberalistično furijo, s svojo razdiralno besnostjo, s svojim laskanjem ljudstvu... Da, da, sami brusite zobe pošasti, ki nas bo požrla. In da nas bo požrla, o tem bodite pa kar prepričani!

Dame so mu rekle, naj molči, in so hotele okreniti pogovor drugam, vprašujoč ga po njegovih hčerah. Lucija je bila v Montsouju, kjer prepeva s svojo prijateljico; Jeanne pa je slikala glavo nekega starega berača. Toda te reči je povedal nekako raztreseno in ni odmaknil oči od ravnatelja, ki se je zatopil v prebiranje pisem in brzojav ter pozabil na svoje goste. Za temi tenkimi listi je slutil Pariz, odredbe upravnikov, ki naj bi odločali o stavki. Tako torej ni mogel Deneulin preprečiti, da bi se ne vdal svojim skrbem.

— Kaj boste torej ukrenili? je nenadoma vprašal.

Gospod Hennebeau se je stresel in se izvil z brezpomembno frazo:

— Bomo videli.

— Seveda, vi trdno sedite, vi lahko čakate, je začel Deneulin povsem glasno premišljati. Jaz pa sem izgubljen, če se stavka razširi tudi na Vandame. Kaj mi pomaga, če sem Jean-Bart na novo preuredil, ne bom se mogel izmotati s tem edinim rudnikom, če ne bom neprekinjeno črpal... O, to je klavno, vam pravim!

Ta nehotena izpoved je, kakor se je zdelo, iznenadila gospoda Hennebeauja. Poslušal ga je in v njem je zorel neki načrt: če bi se stavka slabo končala, čemu je ne bi izkoristil, čemu ne bi pustil, da bi sosed propadel, potem pa bi odkupil njegovo koncesijo za slepo ceno? To bi bilo najuspešnejše sredstvo, da bi se spet prikupil upravnikom, ki so že nekaj let sanjali o tem, da bi si pridobili Vandame.

— Če vam dela Jeant-Bart takšne preglavice, je smeje se dejal, čemu nam ga potem ne odstopite?

Deneulin je že obžaloval svoje tožbe. Zavpil je:

— Za nobeno ceno!

Ta njegova odločnost jih je zabavala in v trenutku, ko so prinesli na mizo posladek, so pozabili stavko. Jabolčni kolač s španskim snegom so obsipali s pohvalami. Nato so dame pretresale recept, kako se pripravlja ananas, o katerem so tudi izjavljali, da je izvrsten. Sadej, grozdje in hruške so izzvale srečno zadovoljstvo ob zaključku tega finega in obilnega kosila. Vsi blaženi so govorili hkratu, medtem ko je sluga natakala rensko vino namestu šampanjca, ki so ga imeli za preprostaško pijačo.

Nedvomno je v tem prijetnem pokosilnem razpoloženju Pavlova poroka s Cecilijo resno napredovala. Teta ga je tako izpodbudno pogledovala, da se je mladi gospod kazal ljubeznivega in spet pridobival zase s svojim laskajočim pogledom oba Gregoirejeva, ki ju je bil prej s tistimi istorijami o izropanju tolikanj porazil. Za trenotek se je vzbudila gospodu Hennebeauju spricho tako prisrčnega sporazuma med ženo in nečakom tista mrzka slutnja in zdelo se mu je, kakor bi ju presenetil pri telesnem dotiku, ko sta si pomežikovala. Toda spet ga je pomirila misel na to poroko, ki se je tu v njegovi navzočnosti pripravljala.

Hipolit je natakala kavo, ko je pritekla sobarica vsa preplašena.

— Gospod, gospod, so že tu!

Bili so odposlanci. Vrata so loputala, slišalo se je, kakor bi dih groze zavel skozi so-sednje sobe.

— Naj stopijo v salon! je dejal gospod Hennebeau.

Gostje so se za mizo spogledali in vztreptali od razburjenja. Nastala je tišina. Nato so se spet hoteli šaliti: začeli so vtikati ostanke sladkorja v žepe, rekoč, da je treba skriti tudi jedino orodje. Toda ravnatelj je ostal resen in smeh se je polegel, glasovi so potihnili in prešli v šušljanje, ko so težki koraki odposlancev, ki so jih povedli v salon, lomastili po preprogah v sosednji sobani.

Gospa Hennebeaujeva je tiho rekla soprogu:

— Mislim, da boš prej popil kavo.

— Seveda bom, je odvrnil. Naj le počakajo!

Bil je nervozen in je prisluškoval ropotu, četudi se je delal, kakor da se ukvarja le s svojo skodelico.

Pavel in Cecilija sta se dvignila; nagovoril jo je, da se je drznila pogledati skozi ključavnico. Dušili so se od smeha in govorili zelo tiho.

— Ali jih vidite?

— Da... Nekega debeluha vidim in dva majhna človeka za njim.

(Dalje prihodnjic.)

pa, imela je lepe južnjaške očke in nežne ustne. Bila je tudi zelo prijazna in ga takoj povabila, naj jo obišče. Dux je to takoj storil, ji prišel dvoriti in ji poslal cvetlice. Prijazno se mu je zahvalila. Žene, ki posedujejo četrtilijona, mladim bančnim uradnikom razumljivo ne sedijo takoj v naročje. Ali Dux je bil poznavalec, vedel je, pri čem je.

In sedaj je prišlo do odločilnega razpravljanja z Uli. Povedal ji je vse, tako kakor je bilo, niti malo se ni sramoval: Da se lahko poroči, sijajno poroči, z ženo, ki poseduje sto tisoč goldinarjev (iz previdnosti je zmanjšal njeno doto) in katero ljubi. Potem je vprašal: "Sem sedaj lahko prost? Me pustiš?"

"Ne morem," je dejala Uli in že se je zoblacilo nebo njenih oči in pričelo kapljati.

Sedaj prvič ga njene solze niso genile, ker ljubil je drugo. Primeroma surovo je dejal: "Ne delaj vendar neumnosti, ja?" Pristavil je še, da ji je pripravljeno izplačati deset tisoč goldinarjev odpravnine, ki bi jih vzel od ženeine dote, kar pa seveda ni povedal. Vidi se, kako plemenit je bil lahko Dux, ako ni bilo potrebno poseči po lastni gotovini.

"Deset tisoč goldinarjev," je ponovil, "sprejmeš?"

Tedaj jo ni popadel krčevit jok. Marveč je po primernem presledku, ko si je osušila solze in obrisala nos, dejala sicer otožno, a docela odločno: "Da."

Dux se je oddahnil.

Naslednji dan je stopil k lepi vdovi in bil zavržen. Napačno je razumel njeno prijaznost. Bila je prijazna, ker so prijazne vse mlade vdove. To je že nekako poklic vsake. Ni se pa čutila dolžne, poročiti vse mlade ljudi, s katerimi je bila prijazna. Akoprav je imela nežne ustne.

Dux je bil pobit. Za nekaj dni je docela onemel, tudi Uli se ni oglašila. To se mu ni dozdevalo preveč lepo. Četrtega ali petega dne se je zopet oglašil. Prav nič se ni razveselila njegovega prihoda.

"Menila sem, da je končano," je dejala.

"Ne morem," je rekel Dux in še pristavil, "vdova je na slabem glasu."

"Aha," je rekla Uli in ga pogledala. Bila pa je preveč plemenita, da bi svojo domnevo odela z besedami, in je prepuстила, da jo je prijel za roko.

"Torej začasno preloženo!" je nadaljevala.

Komaj po enem tednu je pričela govoriti o odpravnini. Da je že sita tega, je rekla precej surovo. Tako ali tako!

Dovolj dolgo se je pustila norčevati iz sebe, plača naj ji, kar je obljubil, in odšla bo svojo pot... Dux jo je pogledal in se žalostno nasmehnil.

Bilo je čudovito. Od one dogodbe z vdovo se je vino njune ljubezni trenotno izpremenilo v kis. Je bila ljubosumnost? Ali so bili krivi tisočaki? To je ostalo nerazjasnjeno.

Dux pa sedaj ničesar ni hotel slišati o ločitvi. Ona je vedela zakaj. Bili so vzrok tisočaki.

"Glej," mu je dejala nekega večera, "tako vendar ne more iti dalje. Pet in dvajset let mi je, in vse življenje ne nameravam ostati manekina. Ako me ti ne poročiš, tedaj se moram ogledati za drugim možem... Inserirala bom..." In nenadoma je še pristavila: "Ako ti je deset tisoč preveč, daj samo osem."

Dux je to premišljeval nekoliko dni ter prišel do zaključka, da jo vendar še preveč ljubi.

"Ne morem živeti brez tebe," ji je dejal.

Ona se je razjarila, njega pa je to le zabavalo. Bil je siguran, da ga tako ne bo zapustila in tudi ne pričela drugega razmerja. Tako mirno kakor sedaj, še ni nikoli spal.

Stvar se je vlekla že v šesto leto, ko mu je predlagala, da se zadovolji s šestimi tisoči. Njemu pa se je dozdevala lepša kakor kdaj prej.

V sedmem letu je zahtevala pet tisoč, v osmem tri. V devetem mu je priznala, da ga ne ljubi več, v desetem, da ljubi drugega in da se namerava poročiti. Pripravljena je bila, da se z Duxem prijateljsko razstane. Pustil se je prositi, slednjic pa je pristal. Bila je vsa

Federated Pictures.

Gen. Johnson, vrhovni boss NRA, ki je pred kratkim napadel "zločinske manjšine" med delavci—na roparsko manjšino, ki faktično kontrolira ekonomsko življenje Amerike, je pa pozabil.

srečna in ni ničesar več zahtevala.

Kljub temu ji je na dan njene poroke poslal lep šopek.

Samo potrpljenje je treba imeti...

Ako nameravate
Jugoslav
tedaj potujte z vso udobno
Havra z orjanskim Frank
ekspresnim parnikom
"PARI"
11. avgusta,
30. avgusta—18. sep
"ILE DE FRANCE"
18. avgusta—8. sep
Hitra vožnja. Izvrstna
Kraje kabine tretjega razra
ali štiri osebe. Svetovno-
cena kuhinja. Vino se serv
pri vsaki jedi. Vaša priti
z Vami do cilja.
Za nadaljnja pojasnila i
pišite na:
LEO ZAKRA
General Travel Serv
302 East 72nd St
New York City
SLOVENIC PUBLISH
Travel Bureau
216 West 18th St
New York City
French L
Alli ste naročeni na
Prosveto? Podpirajte

NAROČITE SI NOVO KNJIGO

The Native's Return

ki je ravnokar izšla.

Spisal Louis Adamič

To knjigo lahko dobite pri nas kot član s poštnim za \$2.00. Pošljite nam Money Order ali v gotovini d priporočenem pismu. Na naslov: Prosveta, 2657 S. dale Ave., Chicago, Ill. Pišite takoj.

Ime..... Član št.....

Naslov.....

Mesto..... Država.....

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 za eno leto. Ker pa člani še plačajo pri asecmentu \$1.20 za tednik, se šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list pred S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki ido, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Za Clervo in Chicago je
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem dopla vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvu listu za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, I.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime..... Čl. družina M.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih družine:

2)..... Čl. družina M.....

3)..... Čl. družina M.....

4)..... Čl. družina M.....

5)..... Čl. družina M.....

Mesto..... Država.....

Nov naročnik..... Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, h slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČL. S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerne, unijako delo preve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa utirna pojasnila

R. Auerhaimer:

ODPRAVNINA

(Nadaljevanje in konec.)

Takoj je pokazala vso svojo plemenito narav.

"Ničesar ti ni treba dati," je rekla. "Pustim te. Prost si."

Naslednji večer jo je počakal pred trgovino.

Zadeva z brinetko ni uspela. Iskal je novih zvez in razdrle so se zopet. Uli je ostala. Že dolgo ni bila več tako vitka kakor pred leti, tudi ne več tako skromna in ljubezen je trajala še štiri leta. Kako dolgo še? Dux je bil nekočkrat že resnično obupan. Na vsak način se je hotel rešiti, celo za ceno dolgov. Nekega večera ji je ponujal odpravnino petih tisočev goldinarjev, ali kar je bilo lepše, desetih tisočev kron.

Molčala je, on jo je gledal.

Nato ga je nežno prišla s svojima vitkima rokama, le konci prstov so bili od šivanja nekoliko ranjeni, poljubljala njegove priprte oči in ponovila dvanaestkrat zaporedoma:

"Tako te imam rada—tako rada—tako rada..."

Cutil je vonj njenih las, ki ga je še vedno opajal. Oči ni odprl in jo pritegnil nase. Ko jo je

zopet pogledal, je prvič opazil dve vodoravni gubi na njenem čelu. Otožno jo je gledal in hotel nekaj reči. Ona pa, kot bi uganila njegove misli, ga je prehitela z besedami:

"Tu glej—resnično, dolg sivilas," in si ga z vso ljubeznijo izpulila.

Da, da, starali smo se. Bil je zadnji čas, zadnji čas...

Od tedaj dalje sta večkrat, praktično kakor starejši ljudje, govorila o denarju. Torej, da jo odslovi s petimi tisoči goldinarjev, je bila sedaj gotova stvar. Vprašanje je še bilo, kaj naj prične s tem denarjem. Dux je mislil tobačno trafiko, ko si je ona želela imeti klubčarski salon. Slednjic se ji je oboje zastudilo. Ostala naj bi v trgovini in živela le obrestni kapitala. "Obrestni kapitala!" se je otožno nasmehnila. "Kako veličastno to zveni! Obrestni kapitala..."

Bančnemu uradniku so bili ugodni taki razgovori, njej pa niso ugajali.

In nekoč, ko je zopet govoril o svoji poroki in o odpravnini, se mu je smeje ovila okoli vratu in zaklicala:

"Sploh te ne pustim proč—niti za milijon!"

Tedaj mu je stvar pričela presedati. Sklenil je končati vso zadevo in ji obljubil šest tisoč, pod pogojem, da je takoj, še istega dne, popolnoma prost.

Takoj jo je posilil krčevit jok. Dux je pozval zdravnika; prišel je ter mu očital.

"Nervozna je," je dejal, "nežna in učutljiva kot vse blondinke. Ne mučite jo brez potrebe..."

"Dux, ki je bil štedljiv človek, bi sedaj z največjim veseljem plačal deset goldinarjev, ako bi imel pri roki porcelanski servis, katerega bi smel polagoma razbijati, da bi na ta način utešil svojo jezo. Namesto tega pa ji je moral delati mrzle obkladke ter jo prositi odpuščanja.

Potem sploh ni več govoril o kaki morebitni ločitvi in odpravnini. To je že bilo peto leto in njegove sile so bile izčrpane. Od časa do časa, ko se ga je polotila melanholija, je premišljeval, ne bi li bilo najpametneje, da se obesi. A tega ni smel storiti—radi Uli. Resnično slabo je izgledal in se vsem njegovim prijateljem strahovito smilil. Nihče mu ni mogel pomagati!

Tedaj je nenadoma spoznal mlado vdovo, svoj denar je imela deponiran v banki: četrtilijona. Vrh tega je bila zelo le-